

FUNKCJONOWANIE
SIECI BIBLIOTEK
PUBLICZNYCH
W WOJEWÓDZTWIE
MAŁOPOLSKIM
W 2021 ROKU

Wojewódzka
Biblioteka
Publiczna
w Krakowie

INSTYTUCJA KULTURY
WOJEWÓDZTWA
MAŁOPOLSKIEGO

MAŁOPOLSKA

Stan sieci

Sieć bibliotek publicznych województwa małopolskiego tworzyły na koniec 2021 r.:

- 193 biblioteki publiczne,
- 512 filii bibliotecznych.

Na terenie województwa funkcjonowało 30 punktów bibliotecznych.

W 2021 r. utworzone zostały:

- Filia w Swoszowej, Gminne Centrum Kultury i Czytelnictwa w Szerzynch, pow. tarnowski,
- punkt biblioteczny w Biesnej, Biblioteka Publiczna w Łużnej, pow. gorlicki,
- punkt biblioteczny w Jastrzębiu, Gminny Ośrodek Kultury Sportu i Turystyki w Łukowicy – Biblioteka Publiczna, pow. limanowski.

Zlikwidowane zostały:

- Filia nr 1 Biblioteki Suskiej im. dra Michała Żmigrodzkiego w Suchoj Beskidzkiej została zlikwidowana z powodu przeniesienia głównej biblioteki do nowego budynku. Filia znajdowała się w bliskiej odległości od siedziby głównej, dlatego podjęto decyzję o jej likwidacji,
- punkty biblioteczne bibliotek w: Majkowicach, Woli Nieszkowskiej (pow. bocheński), Miechowie oraz Wolbromiu (pow. olkuski).

Zbiory biblioteczne

W 2021 r. zbiory bibliotek publicznych w Małopolsce powiększyły się o:

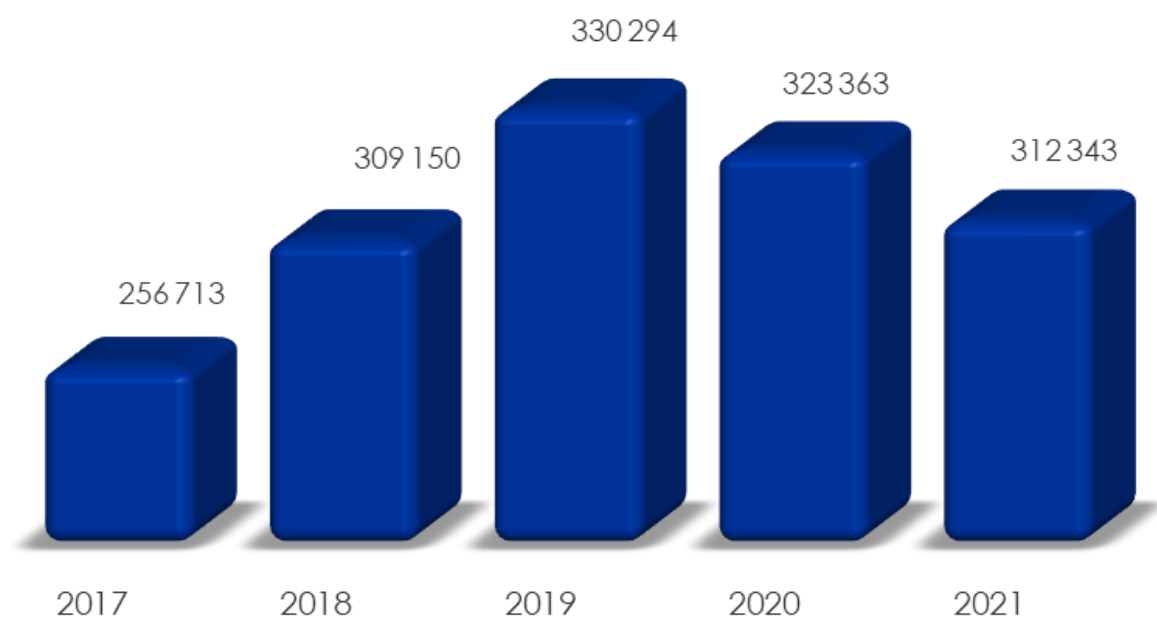
- 428 790 książek,
- 1541 czasopism oprawnych,
- 22 114 zbiorów specjalnych.

W tym zakupiono:

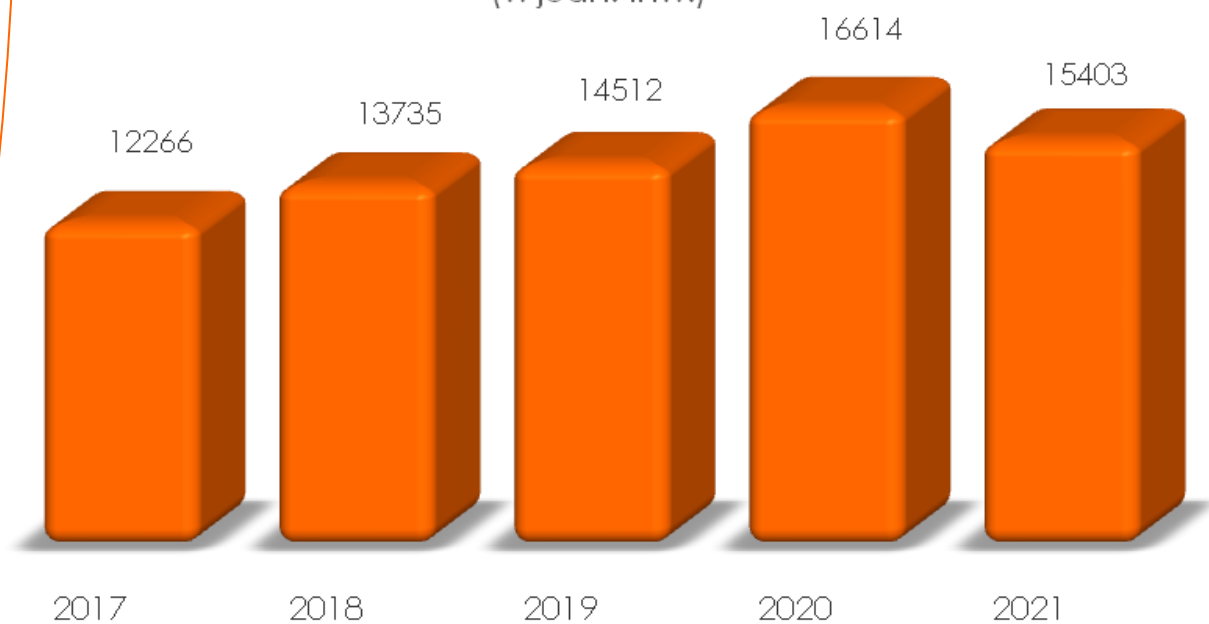
312 343 książki (z tego 111 603 z dotacji Ministerstwa Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu), w stosunku do roku 2020 oznacza to spadek o 3%.

W 2021 r. po raz pierwszy od kilku lat zmniejszył się procentowy udział dotacji organizatora, biorąc pod uwagę zakup książek.

Zakup książek w latach 2017-2021 (w woluminach)

Zakup zbiorów specjalnych w latach 2017-2021
(wjedn. inw.)

15403 zbiory specjalne (2 280 z dotacji Ministerstwa Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu), w stosunku do roku 2020 oznacza to spadek o 7%.

Wycofano z bibliotek 355 710 zbiorów (zniszczone, nieaktualne), w tym:

- 348 440 książek,
- 1 530 czasopism oprawnych,
- 5 740 zbiorów specjalnych.

Ogółem stan zbiorów w bibliotekach na koniec 2021 r. wyniósł 11 459 149 wol.:

- 11 076 894 książek,
- 84 374 czasopism oprawnych,
- 297 881 zbiorów specjalnych.

Na zakup zbiorów w 2021 r. biblioteki publiczne województwa małopolskiego przeznaczyły 8 784 592 zł (spadek o 2% w stosunku do roku poprzedniego).

Wydatki na zakup zbiorów w przeliczeniu na 100 mieszkańców wyniosły 258 zł.

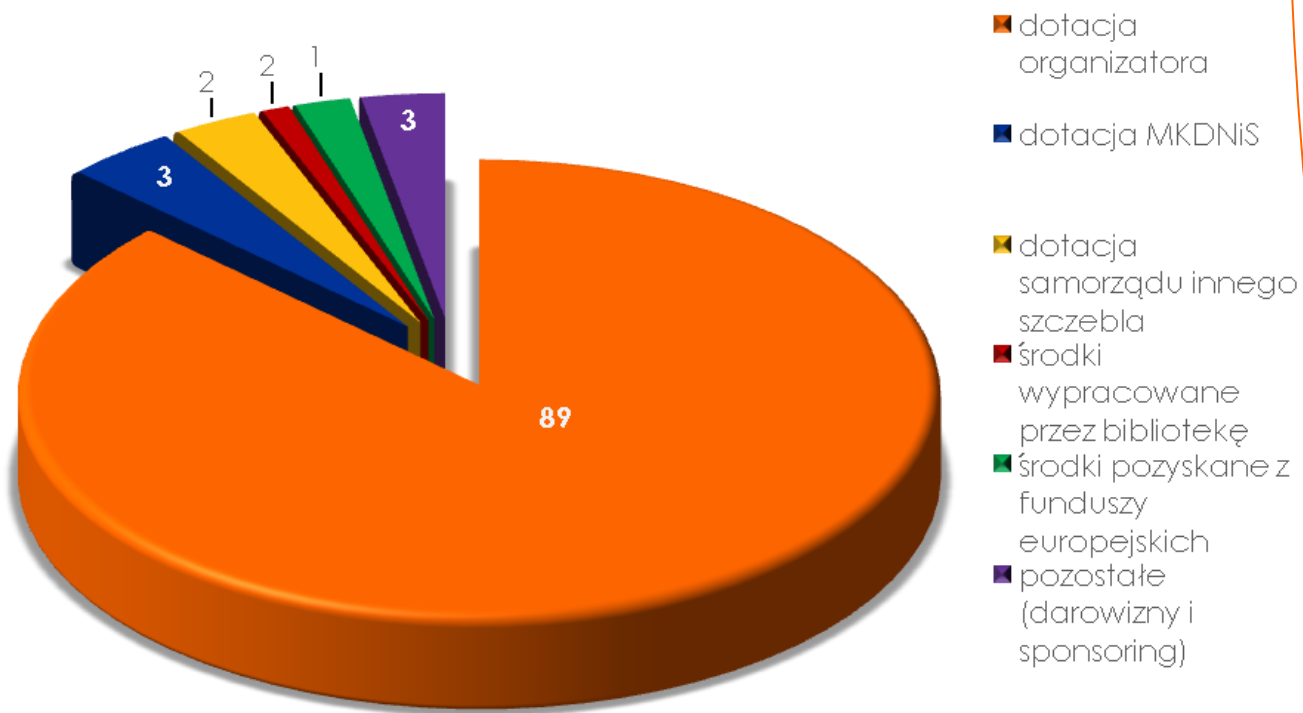
Najwyższe wskaźniki, biorąc pod uwagę kwotę wydaną na zakup książek na 100 mieszkańców, osiągnęły:

- GBP Budzów z/s w Palczy 1076
- BP Biecz 770
- CK - BP w Sułoszowej 690
- GCKiB - BP w Skrzyszowie 629
- GBP w Charsznicy 627

Średnia cena zakupionej książki wyniosła 23 zł.

Organizatorzy w 2021 r. zwiększyli dotacje dla bibliotek o 3%, ogółem budżety w stosunku do roku 2020 zwiększyły się o 2%.

Struktura budżetów bibliotek (w %)

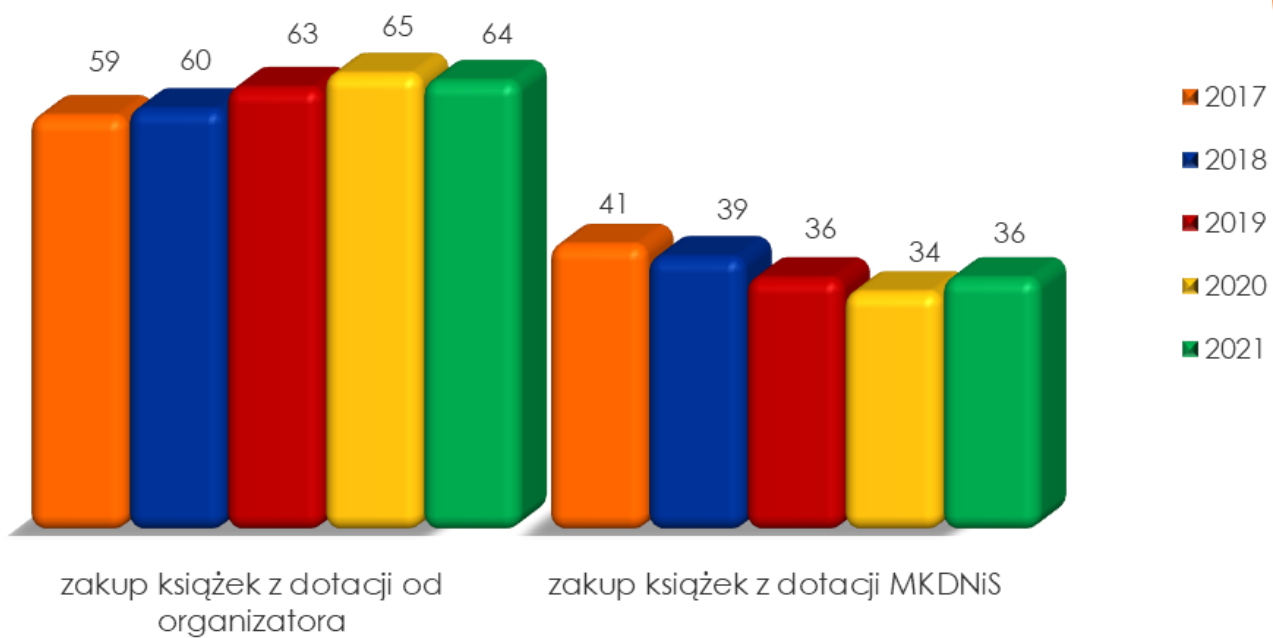
Organizatorzy w 2021 r. zwiększyli dotacje dla bibliotek o 3%, ogółem budżety w stosunku do roku 2020 zwiększyły się o 2%.

Wskaźnik zakupu książek w województwie w przeliczeniu na 100 mieszkańców wyniósł 9 wol.

Bazując na tym wskaźniku, wśród bibliotek o największym zakupie w 2021 r. znalazły się:

- GBP Budzów z/s w Palczy 53
- CK - BP w Sułoszowej 34
- BP Biecz 33
- GCKiB - BP w Skrzyszowie 27
- GBP w Spytkowicach (wiel.) 25
- GBP w Szerzynch 25

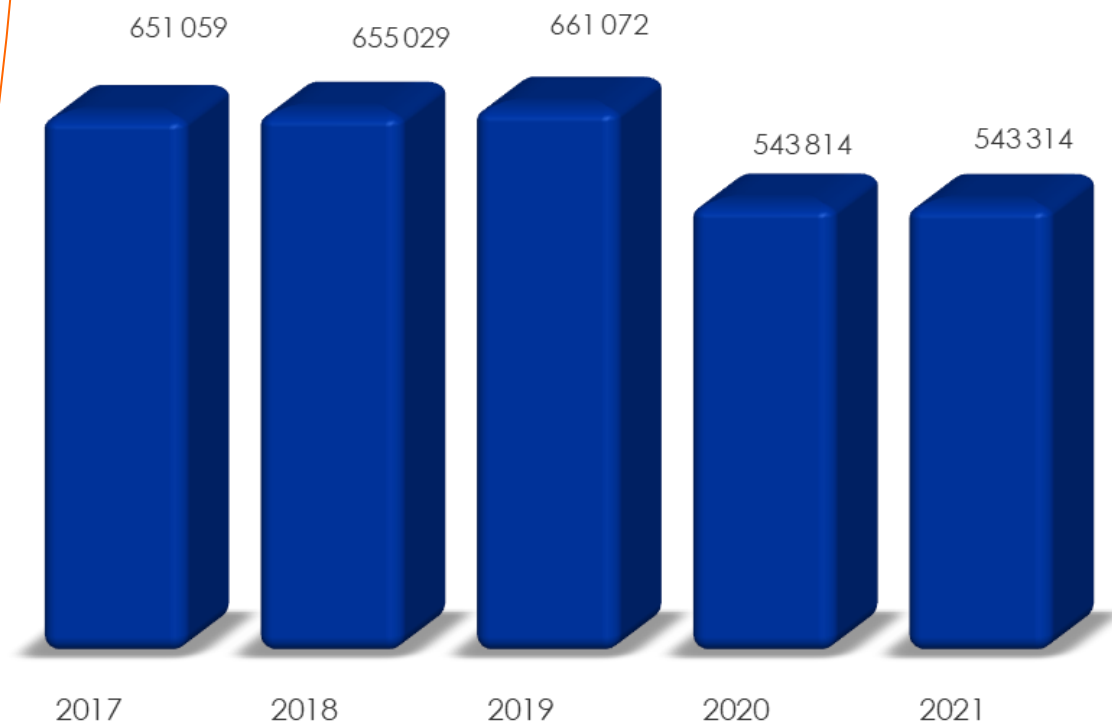
Podział zakupów książek
ze względu na źródło finansowania
w latach 2017-2021 (w %)

Czytelnictwo

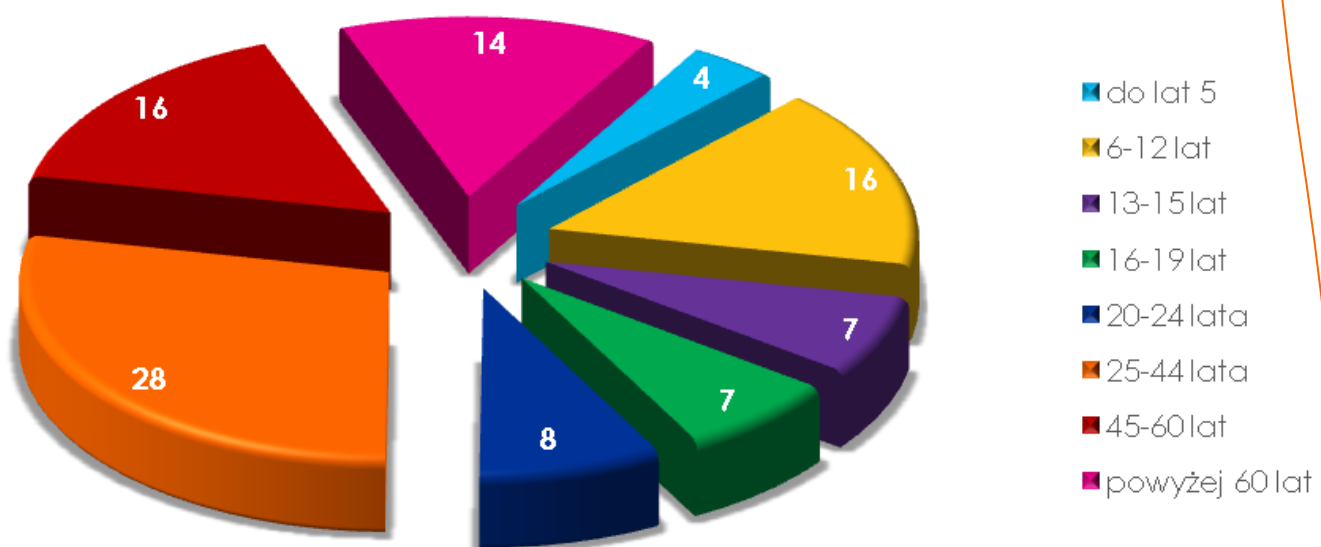
W bibliotekach publicznych województwa małopolskiego w 2021 r. zarejestrowano 543 314 czytelników, co stanowiło 16% mieszkańców województwa. Liczba ta w stosunku do roku 2020 jest niższa o 500 osób (0,01%).

Liczba zarejestrowanych czytelników w latach 2017-2021

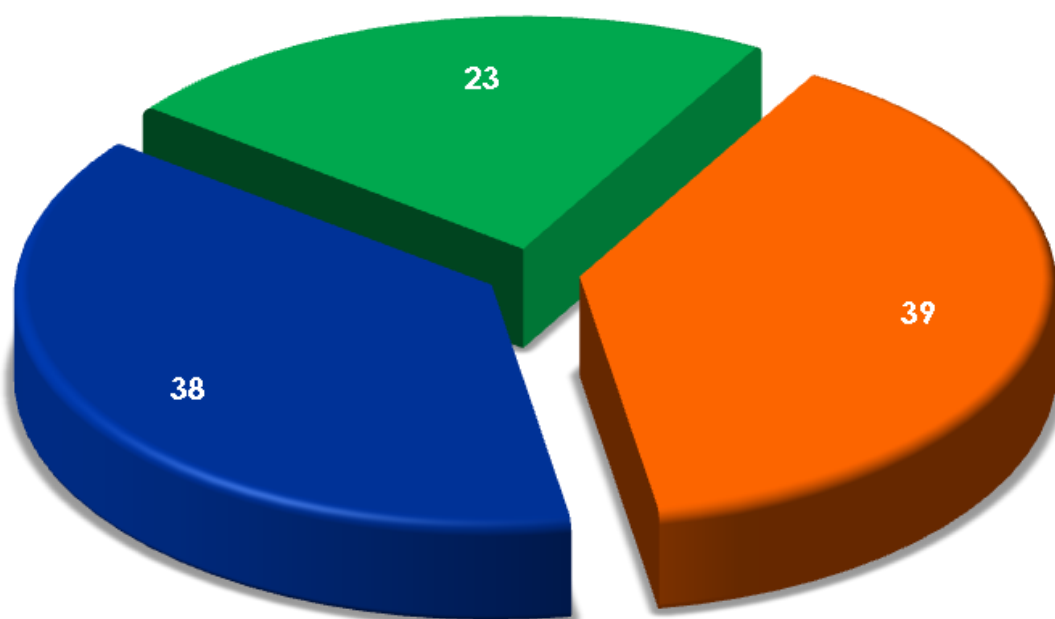
Dominującą grupą w bibliotekach publicznych województwa małopolskiego niezmienne pozostają czytelnicy z przedziału wiekowego 25-44 lata, stanowiący 28% ogółu czytelników.

Czytelnicy wg wieku w 2021 roku wg wieku (w %)

Czytelnicy według zajęcia w 2021 roku (w %)

osoby uczące się osoby pracujące pozostali

W kategorii według zajęcia największą grupę stanowią osoby uczące się – 39% czytelników.

Najwyższy wskaźnik liczby czytelników w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2021 r. odnotowały:

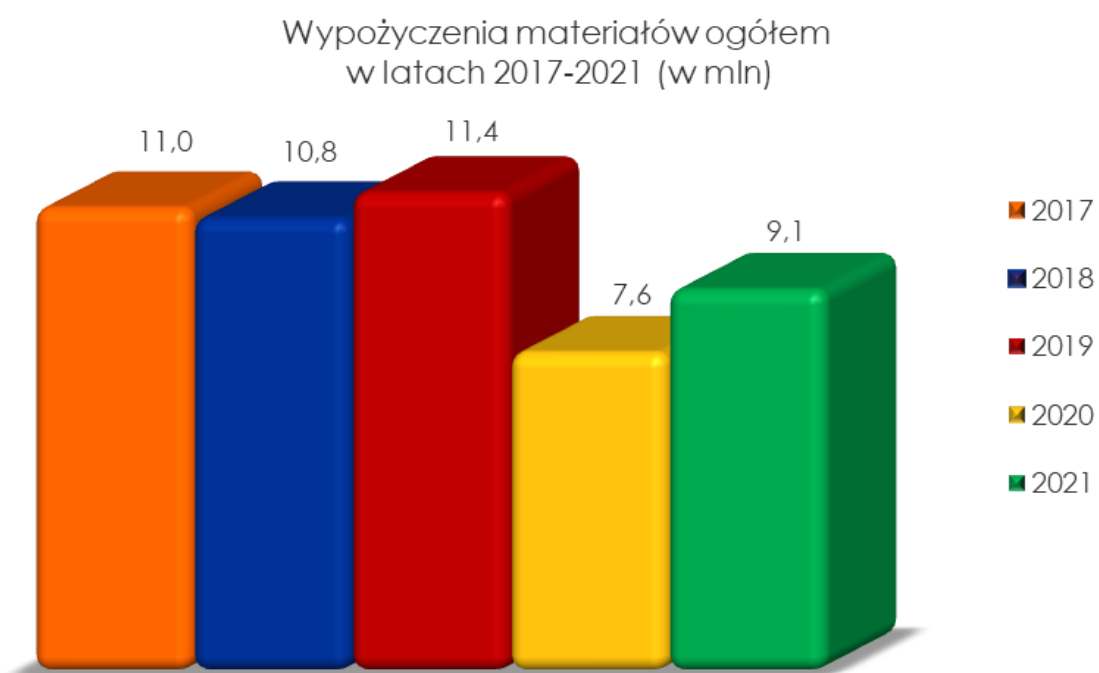
- MBP w Grybowie 40
- PiMBP w Suchej Beskidzkiej 39
- MBP w Niepołomicach 30
- GBP w Podegrodziu 27
- MBP w Bukowni 27

W 2021 r. biblioteki publiczne w Małopolsce odnotowały 4 302 903 wizyty osób korzystających z ich usług (wzrost o 12% w stosunku do roku 2020), w przeliczeniu na liczbę czytelników oznacza to, że każdy odwiedził bibliotekę średnio 8 razy. Statystycznie w 2021 r. każdy mieszkaniec województwa małopolskiego 1 raz odwiedził bibliotekę publiczną.

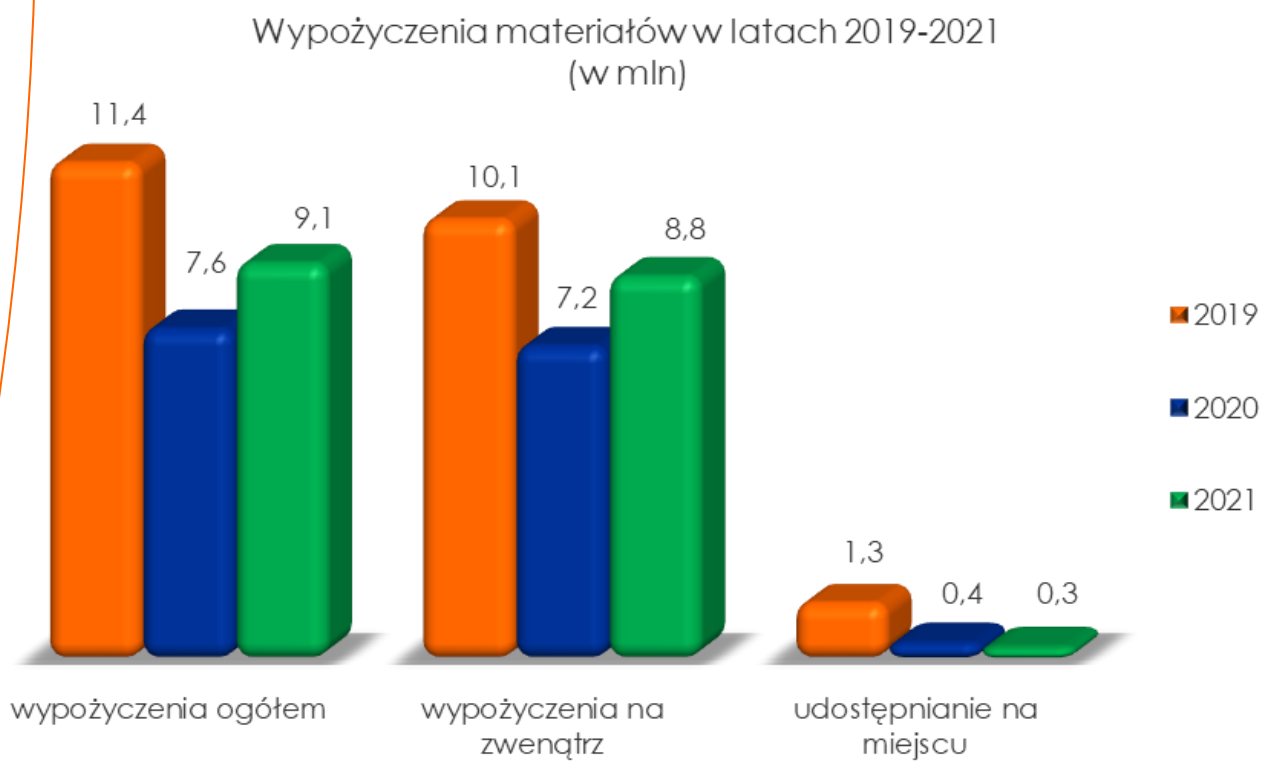
Wypożyczenia

W bibliotekach publicznych w 2021 r. odnotowano: 9 103 857 wypożyczeń materiałów, z czego 8 765 219 to wypożyczenia na zewnątrz, a 338 159 – udostępnienia na miejscu. W stosunku do roku 2020 liczba wypożyczonych zbiorów jest wyższa o 20%.

Wzrost dotyczy zbiorów wypożyczanych na zewnątrz (o 22%), liczba udostępnień spadła o 14%.

Wzrost dotyczy zbiorów wypożyczanych na zewnątrz (o 22%), liczba udostępnień spadła o 14%.

Wskaźnik wypożyczeń na stu mieszkańców w 2021 roku wyniósł 267 wol.

Najwyższy wskaźnik wypożyczeń w przeliczeniu na 100 mieszkańców odnotowały:

- MCKEiC w Grybowie 742
- GBP w Ryglicach 711
- GBP w Wierchosławicach 701
- PiMBP w Suchej Beskidzkiej 576
- GBP w Bolesławiu (pow. dąbr.) 564

Gminna Biblioteka Publiczna im. Jana Kasprowicza w Poroninie

Obsługa specjalnych grup użytkowników

Zdecydowana większość placówek w województwie małopolskim nie jest dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Jedynie 37% posiada wejścia dostosowane do potrzeb osób poruszających się na wózkach, wewnątrz dostosowanych jest 25% placówek.

Wśród czytelników bibliotek publicznych województwa małopolskiego w 2021 r. 14% stanowiły osoby po 60. roku życia. Biblioteki podejmują szereg działań mających na celu ułatwienie osobom starszym korzystania ze swoich zbiorów.

Przeważająca liczba bibliotek zapewnia specjalnym grupom czytelników lektury, dostarczając je w razie potrzeby do domów, za pośrednictwem bibliotekarzy, członków rodziny, sąsiadów. Biblioteki prowadzą obsługę czytelników z dysfunkcją wzroku, udostępniając zbiory książki mówionej. Przy bibliotekach działają związki i stowarzyszenia, które starają się ułatwić swoim członkom dotarcie do interesującej literatury. Biblioteki w Małopolsce współpracują ze świetlicami socjoterapeutycznymi, domami pomocy społecznej, warsztatami terapii zajęciowej i ośrodkami szkolno-wychowawczymi, organizując wspólne zajęcia.

Biblioteki gromadzą książki z dużą czcionką oraz audiobooki. W miarę możliwości finansowych i organizacyjnych biblioteki prowadzą filie lub punkty biblioteczne w szpitalach.

Wiele bibliotek udostępnia czytelnikom e-booki za pośrednictwem platform: IBUK, Libra i Legimi.

Wiele bibliotek uruchomiło lub dodatkowo promowało usługę „książka na telefon”. Odbiorem zrealizowanych zamówień na zbiory często zajmowały się rodziny czytelników.

Do osób z niepełnosprawnościami kierowana była również działalność kulturalno-oświatowa bibliotek; w 2021 r. biblioteki zorganizowały 207 imprez o charakterze integracyjnym i aktywnej edukacji zorientowanych na tę grupę. 261 pracowników bibliotek publicznych zostało przeszkolonych w zakresie obsługi osób z niepełnosprawnościami.

e-usługi

IBUK Libra

Rok 2021 był kolejnym okresem funkcjonowania utworzonego w 2013 r., z inicjatywy WBP w Krakowie, Konsorcjum bibliotek, które powołano w celu wspólnego zakupu dostępu do zasobu ebooków (ibuków) oferowanych przez Wydawnictwo Naukowe PWN SA. Użytkownicy WBP w Krakowie i 36 małopolskich bibliotek publicznych mogli korzystać z zasobu obejmującego pod koniec roku 3 256 tytułów.

Statystyki bibliotek korzystających w ramach konsorcjum z dostępu do bazy PWN IBUK Libra przedstawiają się następująco:

liczba logowań wyniosła 14 695, wykonano 14 809 otwarć dokumentów, wydane zostały 352 loginy, liczba zarejestrowanych użytkowników ogółem na koniec 2021 r. wyniosła 4 927 osób (w tym 4 575 zarejestrowanych do grudnia 2020 r.).

Wykaz bibliotek publicznych woj. małopolskiego, których użytkownicy mogli w 2021 r. korzystać z ebooków w ramach zasobu Małopolskie Biblioteki Publiczne:

1. Miejska Biblioteka Publiczna w Andrychowie,
2. Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna im. Jana Wiktora w Bochni,
3. Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna w Brzesku,
4. Miejska Biblioteka Publiczna w Chrzanowie,
5. Gminna Biblioteka Publiczna w Czernichowie,
6. Miejska Biblioteka Publiczna im. Stanisława Gabryela w Gorlicach,
7. Biblioteka Publiczna Gminy Krynicy-Zdroju,
8. Miejska Biblioteka Publiczna w Limanowej,
9. Biblioteka Publiczna Gminy Michałowice,
10. Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna im. Marii Fihel w Miechowie,
11. Miejska Biblioteka Publiczna w Myślenicach,
12. Miejska Biblioteka Publiczna im. Tadeusza Biernata w Niepołomicach,
13. Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna w Olkuszu,
14. Sąddecka Biblioteka Publiczna im. Józefa Szujskiego,
15. Suska Biblioteka Publiczna im. dra Michała Żmigrodzkiego,
16. Miejska Biblioteka Publiczna im. Juliusza Słowackiego w Tarnowie,
17. Miejska Biblioteka Publiczna im. Adama Asnyka w Trzebini,
18. Gminna Biblioteka Publiczna w Tuchowie,
19. Wadowicka Biblioteka Publiczna,
20. Miejska Biblioteka Publiczna w Wolbromiu,

21. Miejska Biblioteka Publiczna im. Stefana Żeromskiego w Zakopanem,
22. Miejska Biblioteka Publiczna w Bukownie,
23. Miejska Biblioteka Publiczna w Nowym Targu,
24. Orawska Biblioteka Publiczna w Jabłonce,
25. Gminna Biblioteka Publiczna w Spytkowicach,
26. Biblioteka Kraków,
27. Gminna Biblioteka Publiczna w Wielkiej Wsi,
28. Gminna Biblioteka Publiczna w Brzeźnicy,
29. Miejska Biblioteka Publiczna w Słomnikach,
30. Miejska Biblioteka Publiczna w Dobczycach,
31. Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Ciężkowicach,
32. Gminna Biblioteka Publiczna w Kościelisku,
33. Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna im. Kazimierza Wyki w Krzeszowicach,
34. Gminna Biblioteka Publiczna w Lipnicy Wielkiej,
35. Miejska Biblioteka Publiczna im. Ł. Górnickiego GALERIA KSIĄŻKI w Oświęcimiu,
36. Miejska Biblioteka Publiczna w Mszanie Dolnej,
37. Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Krakowie.

Legimi

Rok 2021 był też kolejnym okresem funkcjonowania utworzonego w 2013 r., z inicjatywy WBP w Krakowie, Konsorcjum bibliotek, które powołano w celu wspólnego zakupu dostępu do zasobu ebooków stworzonego przez Firmę Legimi SA. Użytkownicy konsorcjum mieli dostęp do ponad 100 000 tytułów.

Statystyki biblioteki korzystających w ramach konsorcjum z dostępu do bazy Legimi przedstawiają się następująco:

liczba wydanych kodów: 25 639 (z tego aktywowanych 14 369), liczba logowań użytkowników: 199 558.

Wykaz bibliotek publicznych województwa małopolskiego, których użytkownicy mogli korzystać z zasobu e-booków oferowanych przez Firmę Legimi SA:

1. Miejska Biblioteka Publiczna w Andrychowie,
2. Gminna Biblioteka Publiczna im. Zofii Solarzowej w Białym Dunajcu,
3. Biblioteka Biecz,
4. Biblioteka Publiczna Gminy Biskupice im. Antoniego Pajdaka,
5. Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna im. Jana Wiktora w Bochni,
6. Gminne Centrum Kultury, Czytelnictwa i Sportu w Bochni,
7. Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna w Brzesku,
8. Ośrodek Kultury w Brzeszczach,
9. Gminna Biblioteka Publiczna w Brzeźnicy,
10. Gminna Biblioteka Publiczna im. Michaliny Ćwizewiczowej w Bukowinie Tatrzańskiej
11. Miejska Biblioteka Publiczna w Bukowni,
12. Miejska Biblioteka Publiczna w Chrzanowie,
13. Miejsko-Gminnej Biblioteki Publicznej w Ciężkowicach,
14. Gminna Biblioteka Publiczna w Czernichowie,
15. Miejska Biblioteka Publiczna im. Józefy Bergelówny w Dobczycach,
16. Biblioteka i Ośrodek Animacji Kultury Gminy Gołcza im. ks. dra Jana Piekoszewskiego,
17. Miejska Biblioteka Publiczna im. Stanisława Gabryela w Gorlicach,
18. Gminne Centrum Kultury i Czytelnictwa im. Jakuba Bojki w Gręboszowie,
19. Gminne Centrum Kultury i Bibliotek w Iwanowicach,
20. Powiatowa i Gminna Biblioteka Publiczna w Jerzmanowicach,
21. Biblioteka Publiczna im. Stanisława Wyspiańskiego w Kalwarii Zebrzydowskiej,
22. Gminna Biblioteka Publiczna w Kamionce Wielkiej,
23. Gminna Biblioteka Publiczna im. Ambrożego Grabowskiego w Kętach,
24. Gminna Biblioteka Publiczna w Kluszkowcach,
25. Gminna Biblioteka Publiczna w Kłaju,

26. Gminna Biblioteka Publiczna w Kościelisku,
27. Biblioteka Publiczna Gminy Krynicy-Zdroju,
28. Miejska Biblioteka Publiczna w Libiążu,
29. Miejska Biblioteka Publiczna w Libiążu,
30. Biblioteka Publiczna Gminy Michałowice,
31. Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Uzdrowskiej Muszyna,
32. Miejska Biblioteka Publiczna im. ks. Jana Kruczka w Myślenicach,
33. Gminna Biblioteka i Ośrodek Kultury w Niedźwiedziu,
34. Biblioteka Publiczna im. Tadeusza Biernata w Niepołomicach,
35. Sądecka Biblioteka Publiczna im. Józefa Szujskiego w Nowym Sączu,
36. Miejska Biblioteka Publiczna w Nowym Targu,
37. Gminna Biblioteka Publiczna w Ochotnicy Dolnej,
38. Gminna Biblioteka Publiczna w Oleśnie,
39. Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna w Olkuszu,
40. Miejska Biblioteka Publiczna im. Łukasza Górnickiego „Galeria Książki”
w Oświęcimiu,
41. Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy w Piwnicznej-Zdroju,
42. Gminna Biblioteka Publiczna w Pleśnej,
43. Gminna Biblioteka Publiczna w Radgoszczy,
44. Gminne Centrum Kultury i Czytelnictwa w Radłowie,
45. Gminne Centrum Kultury, Czytelnictwa i Promocji w Rzepienniku Strzyżewskim,
46. Gminne Centrum Kultury Czytelnictwa i Sportu w Rzezawie,
47. Gminna Biblioteka Publiczna w Sieprawiu,
48. Miejska Biblioteka Publiczna w Skawinie,
49. Miejska Biblioteka Publiczna w Słomnikach,
50. Gminna Biblioteka Publiczna w Spytkowicach (pow. wadowicki),

51. Powiatowej i Miejsko-Gminnej Biblioteki Publicznej im. Wiktora Bazielicha w Starym Sączu,
52. Samorządowe Centrum Kultury i Bibliotek w Szczucinie,
53. Miejska Biblioteka Publiczna im. Juliusza Słowackiego w Tarnowie,
54. Biblioteka Samorządowa Gminy Tokarnia, 32-436 Tokarnia,
55. Ośrodek Kultury Gminy Tomice im. Wincentego Bałysa w Tomicach,
56. Miejska Biblioteka Publiczna im. Adama Asnyka w Trzebini,
57. Biblioteka Publiczna w Tuchowie,
58. Wadowicka Biblioteka Publiczna,
59. Mediateka – Biblioteka Miejska w Wieliczce,
60. Gminna Biblioteka Publiczna im. Władysława Stanisława Reymonta w Wierzchosławicach,
61. Samorządowe Centrum Kultury i Promocji Gminy Zabierzów
62. Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Stefana Żeromskiego w Zakopanem,
63. Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Żabnie,
64. Gminna Biblioteka Publiczna w Żegocinie,
65. Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Krakowie,
66. Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna im. Janiny Rogalskiej w Alwerni,
67. Miejska Biblioteka Publiczna w Limanowej,
68. Gminne Centrum Kultury w Wietrzychowicach,
69. Gminna Biblioteka Publiczna im. Jana Kasprowicza w Poroninie,
70. Gminna Biblioteka Publiczna w Czarnym Dunajcu.

Miejska Biblioteka Publiczna w Wolbromiu

Pozabudżetowe źródła pozyskiwania środków na działalność bieżącą i inwestycje – udział w programach, grantach, sponsoring itp.

Biblioteki publiczne województwa małopolskiego wykorzystują możliwości poprawy jakości pracy i poszerzenia oferty usług poprzez pozyskiwanie środków zewnętrznych.

Biblioteki w województwie (poza GBP w Rabie Wyżnej) dokonały w 2021 r. zakupu zbiorów w ramach Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa „Zakup nowości wydawniczych”. Większość pozyskuje również zbiory przekazywane w formie darów (od osób prywatnych, wydawnictw, stowarzyszeń itp.). W miarę możliwości biblioteki wypracowują własne środki – są to np. opłaty za wynajęcie sal czy usługi reprograficzne; w 2021 r. w związku ze stanem pandemii, ten rodzaj przychodu był mocno ograniczony.

W 2021 r. w województwie realizowano programy, w których uczestniczyło wiele bibliotek publicznych:

Dyskusyjne Kluby Książki

W 124 placówkach w województwie małopolskim (biblioteki publiczne, pedagogiczne, szkolne, domy kultury) realizowany był projekt DKK. Koordynacja działalności DKK na terenie Małopolski objęta – 170 działających klubów (86 kluby dla dzieci i 84 dla dorosłych). Odbyło się 939 spotkań (895 spotkań klubowych, 44 autorskie). Ze względu na pandemię część spotkań odbywała się online (121 spotkań klubowych i 8 autorskich). Liczba stałych członków klubów wynosi 2 272 osoby, liczba uczestników wszystkich inicjatyw w ramach DKK w 2021 r. wyniosła 6 668 osób. W 2021 r. w WBP w Krakowie odbyło się 13 spotkań klubowych, w których uczestniczyło 17 stałych członków. 24.11.2021 r. odbył się zjazd integracyjny dla nowych moderatorów DKK – zgromadził 32 uczestników. Zbiory DKK w 2021 r. wzbogaciły się o 1165 jednostek inwentarzowych (książek i audiobooków).

Kraszewski. Komputery dla bibliotek

Celem programu jest zapewnienie zrównoważonego dostępu do technologii teleinformatycznych i wyrównanie szans mieszkańców miejscowości w gminach o najniższych dochodach podatkowych na jednego mieszkańca, poprzez wyposażenie bibliotek w nowoczesny sprzęt komputerowy. Program „Kraszewski. Komputery dla bibliotek 2021” był jego siódmą edycją, skorzystało z niego 14 bibliotek z województwa małopolskiego:

- GBP w Radgoszczy, kwota dofinansowania 10 000 zł.
- BP w Szczucinie, kwota dofinansowania 29 390 zł.
- PiGBP w Jerzmanowicach, kwota dofinansowania 30 000 zł.
- GBP w Kamienicy, kwota dofinansowania 11 900 zł.
- GBP w Krościenku nad Dunajcem, kwota dofinansowania 14 600 zł.
- GBP w Pleśnej, kwota dofinansowania 30 000 zł.
- GBP w Wojniczu, kwota dofinansowania 26 530 zł.
- GOKSiT w Łukowicy, kwota dofinansowania 16 900 zł.
- GBP w Bolesławiu, kwota dofinansowania 25 300 zł.
- GBP w Sidzinie, kwota dofinansowania 12 860 zł.
- GBP w Pcimiu, kwota dofinansowania 11 300 zł.
- OK Gminy Tomice, kwota dofinansowania 15 000 zł.
- GBP w Spytkowicach, kwota dofinansowania 19 180 zł.
- GBP w Gródku nad Dunajce, kwota dofinansowania 14 000 zł.

Mała książka – Wielki Człowiek

W ramach programu Instytutu Książki biblioteki otrzymały pakiety wyprawek czytelniczych dla najmłodszych czytelników i ich rodziców. W programie uczestniczyły BP w Szymbarku, BP w Dominikowicach, BP w Kobylance, BP w Zagórzanach, MBP w Myślenicach, MBP w Dobczycach, GBP w Sieprawiu, GBP w Raciechowicach, GBP w Wiśniowej.

Budżet partycypacyjny

W 2021 r. wybrane biblioteki publiczne województwa małopolskiego realizowały zadania finansowane ze środków pochodzących z budżetów partycypacyjnych:

- PiMBP w Bochni – z Budżetu Obywatelskiego Gminy Miasta Bochnia: „Klubik Mini-Mini6” – 2 000 zł.
- BP w Niepołomicach – z Budżetu Obywatelskiego Urzędu Miasta i Gminy Niepołomice: „Zakup książek dla filii Wola Batorska”.

Sytuacja zawodowa bibliotekarzy

W 2021 r. w bibliotekach publicznych województwa małopolskiego na stanowiskach bibliotekarskich zatrudnionych było 1 365 osób (w stosunku do roku poprzedniego oznacza to spadek o 24 osoby). 73% pracowników na stanowiskach merytorycznych legitymowało się wykształceniem bibliotekarskim, 55% posiadało wykształcenie wyższe bibliotekarskie.

Pracownicy bibliotek publicznych brali udział w różnego rodzaju szkoleniach – łącznie w 2021 r. 1 410 bibliotekarzy zrealizowało 24 766 godzin szkoleń.

Średnia płaca brutto pracowników na stanowiskach bibliotekarskich w 2021 r. wyniosła 3 936 zł.

Inwestycje, modernizacje, zmiany w infrastrukturze bibliotek publicznych przeprowadzone w ostatnim roku

W małopolskich bibliotekach publicznych województwa małopolskiego w 2021 r. przeprowadzono remonty, adaptacje i modernizacje pomieszczeń oraz budynków bibliotecznych (zmiana mebli, malowanie, ułożenie podłogi, wykonanie instalacji elektrycznej, termoizolacja itp.).

Biblioteki zostały przeniesione do nowych lokali/pomieszczeń dzięki czemu poprawił się standard ich funkcjonowania (GBP w Łapanowie pow. bocheński; CK-GBP w Gnojniku-Filia w Uzwii pow. brzeski; MBP w Jordanowie, pow. suski; GBP w Kościelisku, pow. tatrzański).

Wybudowany został nowy budynek dla MBP w Krzeszowicach (pow. krakowski). Biblioteka Kraków zawarła umowę najmu, na podstawie której pozyskano dodatkowy lokal użytkowy o pow. 27 m², pozwoliło to połączyć dotychczasowy lokal Filii nr 24 z nowym.

Rozpoczęto powiększenie o kolejne skrzydło BP w Tuchowie (pow. tarnowski), dokonano również remontu budynku i zakupu wyposażenia oraz zagospodarowania terenu.

W PiMBP w Proszowicach rozpoczęto realizację zadania pod nazwą „Proszowicka Biblioteka Publiczna od nowa”, zakładającego powstanie nowego obiektu oraz otoczenia wokół niego, które staną się przestrzenią działalności biblioteki.

Zakończono budowę i wyposażenie GBP w Zawoi (pow. suski). W efekcie powstało nowoczesne centrum dostępu do wiedzy i kultury, które będzie mieściło salę widowiskowo-kinową, otwartą przestrzeń biblioteczną ze strefami czytelnictwa dla dzieci, młodzieży i dorosłych, pracownię kultury do działań promujących czytelnictwo, kulturę i edukację, salę multimedialną, sale muzyczne, pomieszczenia biurowe i socjalne.

W Suchej Beskidzkiej rozpoczęto prace przy nowo powstającym obiekcie użyteczności publicznej z parkingiem podziemnym, o łącznej kubaturze ok. 21 000 m³ i powierzchni użytkowej wynoszącej ponad 3500 m². W budynku znajdzie się sala widowiskowo-kinowa oraz pomieszczenia dla Miejskiego Ośrodka Kultury i Biblioteki Suskiej im. dra Michała Żmigrodzkiego.

Ponadto przeprowadzono remonty:

W SCKIB-BP w Szczucinie (pow. dąbrowski) dokonano zagospodarowania nowej przestrzeni bibliotecznej pod jej działalność (tj. wyburzanie ścian, malowanie, wymiana regałów bibliotecznych).

W BP Kraków wykonano fundamenty pod książkomat wraz z doprowadzeniem instalacji elektrycznej oraz przeróbką ogrodzenia, a także zakupem i montażem książkomatu. W Filii nr 48 zakończono 1 i 2 etap remontu lokalu obejmującego m.in. wyburzenie ścian działowych, usunięcie posadzek, przebudowę instalacji, montaż instalacji klimatyzacyjnej, prace wykończeniowe. Zakupiono nowe meble. W Filii nr 8 zakończono realizację 2 etapu remontu (prace remontowo-wykończeniowe), zakupiono nowe meble i odnowiono stare. Zakupiono również sprzęt komputerowy. W Filii nr 44 zakupiono urządzenie dźwigowe, które poprawi dostępność budynku dla osób z niepełnosprawnością ruchową, zakończono realizację szybu windowego. W Filii nr 16 wykonano doprowadzenie mediów i przygotowano fundament pod montaż książkomatu, a także dokonano zakupu samego urządzenia. W lokalu przeprowadzono prace remontowo-wykończeniowe związane z termomodernizacją. Zamówiono również zabudowę regałową. W Filii nr 54 przeprowadzono remont sanitariatu i pomieszczenia socjalnego oraz malowanie korytarzy, odnowiono hol wejściowy. Rozpoczęto prace remontowe w Filii nr 33, zakupiono nowe meble biblioteczne i biurowe. W Filii nr 24 wykonano remont lokalu i sanitariatu, a także dokonano zakupu mebli. W Filii nr 42 przygotowano infrastrukturę pod zakupiony książkomat. Rozpoczęto także remont lokalu w Filii nr 40.

W MBP w Mszanie Dolnej (pow. limanowski) wykonano kompleksową modernizację istniejącego budynku (prace projektowe, budowlano-montażowe, zagospodarowanie terenu oraz dostosowanie budynku dla osób z niepełnosprawnościami).

W Sądeckiej BP im. Józefa Szujskiego przeprowadzono prace konserwatorskie i restauratorskie (wymiana drzwi wejściowych, zamontowanie stalowej kraty, wymiana stopni schodów przy wejściu do budynku).

W GBP w Bolesławiu (pow. olkuski) przeprowadzono termomodernizację budynku.

W MBP w Makowie Podhalańskim (pow. suki) przeprowadzono termomodernizację budynku i wymianę okien w budynku Filii – Dom Kultury. W Filii w Grzechyni zakończono termomodernizację budynku i wymianę pieca, w Filii Żarnówka wymieniono piec.

GBP w Krościenku (pow. nowotarski) otrzymała dotację z Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0: Priorytet 2 i realizowany w jego ramach Kierunek interwencji 2.1. Infrastruktura bibliotek 2021-2025, który jest kontynuacją oraz rozwinięciem Priorytetu „Biblioteka+. Infrastruktura bibliotek” realizowanego w latach 2011-2015 oraz Priorytetu 2 NPRCz z lat 2016-2020.

Funkcjonowanie bibliotek połączonych z innymi instytucjami kultury, w odniesieniu do bibliotek, stanowiących samodzielne instytucje kultury.

W województwie małopolskim 49 bibliotek (i 79 filii bibliotecznych) funkcjonuje w strukturach innych instytucji, w ciągu ostatnich lat liczba ta systematycznie wzrasta. Głównym powodem podejmowania przez samorzady decyzji o połączeniu instytucji kultury jest chęć zmniejszenia kosztów ich funkcjonowania.

Zdarza się, że bezpośrednio po połączeniu z inną instytucją kultury biblioteka odczuwa poprawę w warunkach funkcjonowania – zwiększają się nakłady finansowe, pojawia się możliwość realizacji remontów czy zmiany siedziby wiążąca się z poprawą warunków lokalowych. Niestety zazwyczaj w kolejnych latach biblioteki odczuwają negatywne skutki połączenia przejawiające się przede wszystkim ograniczeniem środków na podstawową działalność biblioteki – zakup zbiorów, niezbędnego sprzętu, wyposażenia czy zapewnienie wystarczającej obsady kadrowej.

Do największych minusów w funkcjonowaniu bibliotek połączonych z innymi instytucjami należą:

- Utrata prestiżu, rozpoznawalności biblioteki w środowisku. Czytelnicy niejednokrotnie lepiej identyfikują instytucje kultury, w ramach której funkcjonuje biblioteka niż samą bibliotekę.
- Brak samodzielności, osobowości prawnej i dysponowania własnym budżetem. Biblioteki nie mają wpływu na wiele decyzji związanych z ich funkcjonowaniem.
- Brak wpływu na podział i wysokość środków w ramach wspólnego budżetu, finansowanie ze środków biblioteki działań realizowanych w rzeczywistości przez instytucję, w ramach której funkcjonuje biblioteka.
- Obciążenie pracowników dodatkowymi zadaniami, które nie są związane z pracą biblioteczną (np. pomoc przy sprzedaży biletów, zapewnienie opieki nad dziećmi podczas wycieczek, sprzątanie po imprezach), co wiąże się z ograniczaniem czasu pracy biblioteki, kiedy bibliotekarze realizują inne zadania;
- Ograniczanie liczby pracowników bibliotek i zatrudnianie osób bez kwalifikacji niezbędnych do pracy w bibliotece.

Pozycja biblioteki funkcjonującej w ramach innej instytucji zależy od tego, na ile w konkretnych warunkach organizacyjnych i relacjach personalnych, bibliotekarze wywalczą sobie autonomię. W bibliotekach publicznych w Małopolsce sprawa ta przedstawia się różnie i jest to główną przesłanką zróżnicowania sytuacji połączonych bibliotek.

Biblioteki funkcjonujące w połączeniu z innymi instytucjami już od dłuższego czasu wypracowały własne sposoby działania i współpracy. Część placówek docenia taką formę działania i sygnalizuje, że ma ona pozytywny wpływ na ich pracę. Jako największe zalety działania w połączeniu z inną instytucją bibliotekarze z bibliotek województwa małopolskiego wskazują:

- możliwość korzystania z dodatkowej powierzchni oraz sprzętu będącego na wyposażeniu innych instytucji (ośrodków kultury) podczas organizacji wydarzeń bibliotecznych;
- poprawę warunków lokalowych – przeniesienie do siedziby centrum kultury może zwiększyć metraż biblioteki i poprawiać warunki lokalowe;
- możliwość korzystania z mediów społecznościowych instytucji kultury, które często mają więcej obserwujących, niż strony biblioteczne;
- w przypadku jednoosobowej obsady biblioteki pracownicy instytucji kultury, w ramach której działa biblioteka, mogą zastąpić nieobecnego bibliotekarza (np. podczas jego urlopu), dzięki czemu nie ma przerwy w pracy biblioteki.

Informację opracowano na podstawie danych zawartych w formularzach statystycznych K-03 oraz sprawozdaniach bibliotek publicznych w województwie małopolskim za 2021 r.

Każdy mieszkaniec województwa małopolskiego w 2021 r. odwiedził bibliotekę średnio 1,3 raza. Na każdego mieszkańca województwa małopolskiego przypadły w 2021 r. 3,3 książki zgromadzone w bibliotekach publicznych, a na każdego czytelnika zarejestrowanego w bibliotece – 20,4 książek. W organizowanych w bibliotekach wydarzeniach kulturalno-oświatowych uczestniczył co dziesiąty mieszkaniec Małopolski.

